

Mokřady a tajemství ztracené vody

A. Zadání pro 2. stupeň ZŠ

Cíl:

Upozornit žáky na význam vody v krajině a na to, že v posledních letech vody v české krajině ubývá. Motivovat je ke vnímání souvislostí, proč se tak děje – jaký vliv mělo hospodaření v krajině v minulosti a jak se negativně projevuje životní styl lidí v současnosti. Dále žákům poskytnout informace, aby pochopili význam mokřadů a vyhledali mokřady ve svém regionu.

Forma práce:

Práce s informacemi při seznámení s tématem úkolu a při vyplňování **pracovního listu**

Hra s využitím hracích karet (kvarteta)

Tvorba prezentace na téma význam mokřadů

Diskuse o vodě v krajině a významu mokřadů

Navrhované aktivity:

- Na úvod doporučujeme, abyste žákům pustili naše krátké **tematické a instruktážní video s názvem Mokřady a tajemství ztracené vody**. (4:12 min.). Ke dispozici je [zde](#).
- Po zhlédnutí videa a diskusi vyplňte s žáky **tematický pracovní list** (ke stažení [zde](#)). Vedle otázek je zde také podnět, aby žáci vyhledali nejnámější české mokřady, a také aby se pokusili najít, zda se nějaký mokřad nachází v blízkosti vaší školy (tip – využít k tomu můžete webové stránky – např. <http://nasemokradu.cz/mapa/>). V pracovním listu je také schéma mokřadu, se kterým můžete dle doporučených instrukcí pracovat.
- **Hlavním zadáním úkolu je, aby žáci zpracovali prezentaci nebo videoprezentaci**, ve které se zaměří na význam vody v krajině a proč vody v krajině ubývá – jaký negativní vliv mělo hospodaření v minulosti (zejm. za socialismu) a jak se projevuje životní styl lidí v současnosti. Tip – zkuste zapátrat v historických pramenech a mapách, jak to ve vašem okolí vypadalo v 19. století a za první republiky a jak to vypadá nyní (po socialistickém zcelování polí a intenzivních melioracích). Jaké prvky dříve pomáhaly zadržovat vodu v krajině a jak je můžeme využívat i dnes.
Dále se zaměřte na význam mokřadů z hlediska koloběhu vody v přírodě, zadržování vody v krajině, pohlcování oxidu uhličitého z ovzduší a určitě nezapomeňte na jejich význam pro podporu biodiverzity, protože jsou biotopem specifických společenstev a jinde se nevyskytujících nebo vzácných druhů rostlin, živočichů, hub a mikroorganismů.
Děti mohou pracovat ve skupinách, dvojicích i individuálně. Není podmínkou, aby prezentace byla jen v elektronické podobě. Můžete vymyslet i jinou formu zpracování – např. tematické obrázky, nástěnku, schéma, výstavu atp. Vaší kreativité se meze nekladou.
- Výuku si můžete zpestřit hracími kartami – **kvartetem Život v mokřadech** (ke stažení [zde](#)). Pravidla hry jsou stejná jako u tradičního kvarteta – cílem hry je posbírat co nejvíce kvartet (4 karty stejné barvy). Naše kvarteta obsahují osm sad karet – obojživelníci, plazi, ptáci (3x), hmyz a mokřadní rostliny (2x). Jde o druhy, kterým mokřady poskytují důležité zázemí pro život. Na kartách jsou popisky a žáci se díky nim dozví řadu zajímavých informací a vedle toho si užijí i samotnou hru. Krátké informace na kartách si mohou doplnit z jiných zdrojů (např. internet).

- Pokud byste si chtěli **udělat pokus**, kterým si prakticky ověříte, jakou schopnost zadržovat vodu v krajině mají různé povrchy, pak doporučujeme například tato videa: [Eroze půdy a zachytávání vody kompostem](#) (1:46 min.) nebo v angličtině [Nature Activity: Wetland Experiment](#) (5:48 min.). Ale určitě najdete i další příklady. Období jara je ideální k tomu, abyste s žáky vyrazili ven do probouzející se přírody, odebrali vzorky půdy a porovnali jejich schopnost zadržet vodu.
- Povídejte si s žáky o významu vody v krajině a mokřadech. Mohou vám k tomu posloužit níže uvedené návodné otázky:
 - Věděli byste, proč je nyní v krajině méně vody, než tomu bylo v minulosti?
 - Jak se na schopnosti krajiny zadržovat vodu negativně podepsalo socialistické zemědělství?
 - Můžeme v dnešní době pomoci krajině, aby se snáze vyrovnala s dlouhotrvajícím suchem?
 - Dokážete krátce popsat, co je to klimatická změna a čím se projevuje?
 - Víte, co je to mokřad a v čem je prospěšný? Věděli byste, čeho se týká Ramsarská úmluva?
 - Znáte některé významné české mokřady? Víte o nějakém mokřadu v okolí vaší školy?
 - Víte, co je to biodiverzita? Čím se vyznačuje?
 - Dokážete vyjmenovat některé živočichy, kteří žijí v mokřadech?